

Notitie ten
behoefte van het
beleid t.a.v.
bijbelkringen

van de Generale Synode 1998 der Gereformeerde Gemeenten

Notitie ten behoeve van het beleid t.a.v. bijbelkringen van de Generale Synode 1998 der Gereformeerde Gemeenten

Een nieuw verschijnsel

Een betrekkelijk nieuw verschijnsel in het kerkelijke leven is het ontstaan van bijbelkringen. Meestal gaat het om jongvolwassenen en ouderen, die samenkomen om een bijbelgedeelte te bespreken, dat vooraf is vastgesteld. Soms treden hierbij ontsporingen op. Dan worden dergelijke kringen binnen de gemeente in het leven geroepen zonder overleg met de kerkenraad en zonder dat er sprake is van functionerend ambtelijk toezicht. In bepaalde gevallen nodigt men ook andersdenkenden uit om lid te worden van de kring. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat in zo'n kring, een niet gereformeerde leer wordt uitgedragen in een evenmin gereformeerde sfeer.. Deze ontwikkeling vraagt van de kerkenraden de nodige bezinning op het beleid.

De opdracht tot Schriftonderzoek

Niemand zal ontkennen, dat bijbelonderzoek nodig en geoorloofd is. Dat ontkennen zou in strijd zijn met het Woord van God zelf. Daarin roept de Heere op vele plaatsen tot het onderzoek van de Schrift (Deut. 17:19, Jes. 34:16, Joh. 5:39, Hand.17:11, Rom. 15:4) Het is juist zo nodig in onze tijd vol verwarring dat in de gezinnen Gods Woord wordt gelezen en onderzocht. Betrouwbare verklaarders kunnen daarbij naast de kanttekeningen op de Statenvertaling een nuttig hulpmiddel vormen. Ook vindt dat Schriftonderzoek plaats op de catechisatie (voor lidmaten) en op de verenigingen.

Het ambtelijk opzicht

De Heere Jezus Christus , de Koning van de kerk, heeft aan de ambtsdragers de opdracht gegeven om opzicht te hebben over de gemeente. In het bijzonder zijn de ouderlingen geroepen om acht te hebben op de zuiverheid van de leer en op de vroomheid des levens in de gemeente des Heeren. Zo vermaant Paulus de ouderlingen te Efeze om over de gehele kudde te waken en daarbij naarstig wacht te houden tegen wolven, die de schaapskooi willen binnendringen (Ef. 20:29). De Schriftgegevens zijn overvloedig: Hand. 20:28, 1 Petrus 5:2, 2 Tim. 2:2, Ef. 4:11, 12, Hebr. 13:17. In het licht van deze Schriftgegevens geven leden van de kerkenraad leiding aan allerlei verenigingswerk, waarbij het Schriftonderzoek een belangrijke plaats inneemt. De kerkenraad kan krachtens de ontvangen opdracht ook gemeenteleden aanzoeken en benoemen om op verantwoorde wijze leiding aan een vereniging of een bijbelkring te geven. Zulke leidinggevendenden zijn uiteraard verantwoording schuldig aan de kerkenraad. Verder moet ook het huisbezoek worden genoemd als een vorm van ambtelijk toezicht. Ook dat geeft de kerkenraad de gelegenheid zijn opdracht om te waken over het huis en de stad van God gestalte te geven. Zo kan hij in liefde voor het heil van de zielen aan zijn zorgen toevertrouwd waken en een ieder getrouw vermanen en waarschuwen voor zijn

verderf. Op deze manier is de kerkenraad in staat het aan hem opgedragen opzicht over de gemeente uit te oefenen.

Gestalte geven aan verantwoordelijkheid

De ambtsdragers zijn in het licht van de Schrift zonder meer verantwoordelijk voor het uitoefenen van het opzicht over de gehele gemeente. Om aan deze verantwoordelijkheid gestalte te geven, zegt het Formulier tot bevestiging der Ouderlingen, dat zij schuldig zijn Gods Woord naarstig te onderzoeken en zichzelf gedurig te oefenen in de overlegging van de verborgenheden des geloofs. Zij kunnen daarbij worden geholpen door de ambtsdragersconferenties en de gerichte toerusting voor ambtsdragers die met name verzorgd worden door het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ). Ook de leiding van de verenigingen kan door middel van cursussen en studiemateriaal, aangeboden door de Jeugdbond der Gereformeerde Gemeenten (JBGG), zorgdragen voor de zo noodzakelijke persoonlijke vorming. Op deze wijze worden ook de leidinggevenden in staat gesteld om op een verantwoorde wijze met het onderzoek van de Schrift om te gaan.

Bijbelkringwerk zonder ambtelijk toezicht

Nu kan zich het verschijnsel voordoen, dat gemeenteleden binnen de gemeente een bijbelkring beginnen en daaraan een blijvend karakter geven, terwijl men de kerkenraad niet om toestemming vraagt. Bij zo'n kring gaat het niet om Schriftonderzoek in gezinsverband en evenmin om een spontane samenkomst ten huize van een gemeentelid voor één keer. Dergelijke kringen kunnen wervend optreden en zichzelf een bepaalde blijvende structuur geven. Door zo te handelen onttrekt men zich echter aan het ambtelijk toezicht. De kerkenraad kan nu aan zijn verantwoordelijkheid tegenover Christus, de Koning der Kerk, geen inhoud geven, Het Schriftonderzoek en het geven van leiding daarbij geschiedt immers door mensen die géén ambtelijke verantwoordelijkheid dragen. Zij hebben evenmin van de kerkenraad een opdracht tot leiding geven ontvangen. De kerkenraad kan ze ook niet ter verantwoording roepen, tenzij openlijk zou blijken dat zij een valse leer verkondigen. Uiteraard behoeft men nog geen valse leer uit te dragen om toch op den duur te ontsporen. Naast andere gevaren tekent zich binnen de kring der gemeenten vandaag helaas hier en daar een stroming af, die van de schriftuurlijk-bevindelijke prediking afstand neemt. Dan legt men eenzijdig de nadruk op de verantwoordelijkheid van de mens om te geloven. Zonder alles over één kam te scheren, bestaat de indruk, dat gevaren als 'algemeen geloof', 'aanpraten van het geloof', 'elkaar opbouwen' en 'aan het Heilig Avondmaal drijven' niet denkbeeldig zijn. Daarbij wordt het soevereine en eenzijdige werk van God in het hart van een zondaar miskend. Het gevaar van een dergelijke ontsporing is juist binnen een kring zonder ambtelijk toezicht groot.

Bevoegdheden en beleidsmogelijkheden

- Elke kerkenraad is in het gereformeerde kerkrecht zelfstandig. In het licht van de Schriftgegevens die werden genoemd, is het duidelijk dat de kerkenraad van Godswege de bevoegdheid (autonomie) bezit om de structuren te bepalen voor de samenkomsten in de gemeente. Daarbij is altijd ruimte voor verenigingen of kringen, die onder het toezicht van de kerkenraad staan.
- De kerkenraad is geroepen om te waken over de zuiverheid van de leer. Daarom kan en mag hij bij vrees voor ontsporing bijbelkringen-zonder-ambtelijke-leiding of zonder een door de kerkenraad uit de leden der gemeente benoemde voorzitter tegenhouden en zo nodig verbieden. Het is gelet op de verantwoordelijkheid van de kerkenraad voor het geestelijke welzijn van de gehele gemeente niet nodig om daarbij aan te tonen, dat zich reeds daadwerkelijk ontsporingen hebben voorgedaan. De mogelijkheid van dat gevaar is daarvoor reeds voldoende aanleiding.
- Elke gemeente is gediend met een duidelijk beleid. Het is daarom van groot belang, dat de kerkenraad, zodra zich een bijbelkring-zonder-ambtelijk-leiding aandient, zijn standpunt kort, krachtig en helder verwoord. Misverstand bij gemeenteleden over de vraag of de kerkenraad er nu wel of niet achter staat, kan tot veel moeilijkheden leiden